

LIETUVOS VYRIAUSIASIS ADMINISTRACINIS TEISMAS

NUTARTIS LIETUVOS RESPUBLIKOS VARDU

2022 m. sausio 5 d.
Vilnius

Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo teisėjų kolegija, susidedanti iš teisėjų Laimučio Alechnavičiaus (kolegijos pirmininkas), Ramūno Gadliausko (pranešėjas) ir Dalios Višinskienės, teismo posėdyje apeliacine rašytinio proceso tvarka išnagrinėjo administracinę bylą pagal atsakovo Vilniaus pataisos namų apeliacinį skundą dėl Vilniaus apygardos administracinio teismo 2021 m. vasario 18 d. sprendimo administracinėje byloje pagal pareiškėjo D. G. skundą atsakovui Vilniaus pataisos namams dėl sprendimo panaikinimo.

Teisėjų kolegija

n u s t a t ė:

I.

1. Pareiškėjas D. G. (toliau – ir pareiškėjas) kreipėsi į teismą su skundu, prašydamas panaikinti Vilniaus pataisos namų (toliau – ir atsakovas, Vilniaus PN) 2020 m. spalio 14 d. įsakymą Nr. 4-382 „Dėl tarnybinės nuobaudos skyrimo“ (toliau – ir Įsakymas).

2. Pareiškėjas skunde nurodė, kad 2020 m. spalio 14 d. Vilniaus PN direktorius priėmė Įsakymą, kuriuo pareiškėjui buvo paskirta tarnybinė nuobauda – pastaba. Priimant Įsakymą padarytas esminis procedūrinis pažeidimas, kadangi tik 2020 m. lapkričio 10 d., surašius naują tarnybinio patikrinimo išvadą dėl kito inkriminuoto tarnybinio nusižengimo, pareiškėjas sužinojo, jog priimant Įsakymą nebuvo kreiptasi dėl išankstinio sutikimo skirti tarnybinę nuobaudą į Vilniaus apskrities ikiteisminio tyrimo įstaigų profesinę sąjungą (toliau – ir Profesinė sąjunga), kurios nariu jis yra, todėl Įsakymas naikintinas. Pareiškėjas, pateikdamas paaiškinimą dėl galimo tarnybinio nusižengimo, paaiškino visas aplinkybes dėl jam inkriminuoto tarnybinio nusižengimo ir nurodė, jog yra Profesinės sąjungos narys, taigi atsakovas apie šį faktą turėjo žinoti. Profesinei sąjungai negavus jokios informacijos apie pareiškėjui siūlomą skirti tarnybinę nuobaudą, teisės aktų nustatyta tvarka ji negalėjo išreikšti savo sutikimo ar nesutikimo dėl siūlomos skirti tarnybinės nuobaudos.

3. Pareiškėjas papildomai paaiškino, jog atsakovas jokių objektyvių įrodymų dėl kreipimosi į Profesinę sąjungą nepateikė. Pagal nusistovėjusią komunikavimo su Profesine sąjunga praktiką atsakovas niekada nesiuntė ir nesiunčia elektroninių dokumentų popierine forma, o elektroninius dokumentus Profesinė sąjunga iš Vilniaus PN gauna elektroniniu paštu, į juos taip pat atsako elektroniniu paštu. Nurodytas aplinkybes patvirtinta tai, jog dėl pareiškėjui siūlomos skirti

antrosios tarnybinės nuobaudos, patikrinimo išvada Profesinei sąjungai buvo atsiųsta 2020 m. lapkričio 10 d. elektroniniu paštu. Profesinei sąjungai laišškai būna atsiunčiami tiek paprastu, tiek registruotu paštu, tačiau jie visada yra pristatomi ir įteikiami paštininko laiku ir tinkamai, iki šiol nebuvo nei vieno atvejo, jog Profesinė sąjunga negautų jai adresuotų ir tinkamai išsiųstų laiškų.

4. Atsakovas Vilniaus PN atsiliepime į skundą prašė jį atmesti. Atsakovas atsiliepime nurodė, kad pareiškėjo teiginys, jog drausminė nuobauda jam buvo paskirta nesikreipiant dėl išankstinio sutikimo į Profesinę sąjungą, neatitinka tikrovės. Vilniaus PN administracija 2020 m. rugsėjo 23 d. raštu Nr. 9-5519 „Dėl tarnybinių nuobaudų skyrimo profesinės sąjungos nariams, Vilniaus pataisos namų 2-ojo saugumo valdymo skyriaus jaunesniesiems specialistams M. K., G. M. ir D. G.“ (toliau – ir Raštas), kreipėsi į Profesinę sąjungą, prašydama pateikti išankstinį sutikimą dėl tarnybinės atsakomybės taikymo rašte išvardintiems pareigūnams, prie prašymo pridėdant tarnybinio patikrinimo išvadą. Raštas atitinka įstatymo keliamus turinio bei formos reikalavimus, yra pasirašytas įstaigos vadovo kvalifikuotu elektroniniu parašu bei nustatyta tvarka įregistruotas. Raštas buvo išsiųstas popierine forma paštu, Profesinei sąjungai, esančiai adresu (duomenys neskelbtini). Teisės aktai imperatyviai nenumato darbdavio kreipimosi į profesinę sąjungą būdo ir formos. Profesinės sąjungos tinklalapyje nurodytas adresas yra (duomenys neskelbtini), specialusis adresas korespondencijai nėra nurodomas. Valstybės įmonės (toliau – ir VĮ) Registrų centras duomenimis oficialus Profesinės sąjungos registracijos adresas yra (duomenys neskelbtini), taip pat toks adresas yra nurodytas Profesinės sąjungos 2018 m. gruodžio 17 d. rašte Nr. VA17-767(18) „Pranešimas dėl buveinės adreso pasikeitimo“ (toliau – ir Pranešimas), todėl Vilniaus PN Raštas buvo išsiųstas Profesinei sąjungai būtent šiuo adresu. Vilniaus PN įstatymo nustatyta tvarka kreipėsi į Profesinę sąjungą dėl išankstinio sutikimo pareiškėjui skirti tarnybinę nuobaudą ir procedūrinio pažeidimo nepadarė, todėl Įsakymu paskirta nuobauda yra teisėta.

5. Atsakovas papildomai nurodė, kad pareiškėjas nenurodo, kaip yra reglamentuojamas šalių komunikavimo būdas (pvz. Profesinės sąjungos rašytinis kreipimasis į Vilniaus PN dėl pageidautino dokumentų pateikimo būdo, šalių susitarimas dėl korespondencijos siuntimo, šalių bendradarbiavimo sutartis ar kt.). Vien tik aplinkybė, kad Profesinė sąjunga dalį dokumentų gaudavo iš Vilniaus PN elektroniniu paštu, nepatvirtina aplinkybės, jog Profesinė sąjunga nebuvo gavusi paštu išsiųsto Vilniaus PN Rašto dėl išankstinio sutikimo skirti tarnybinę nuobaudą pareiškėjui.

II.

6. Vilniaus apygardos administracinis teismas 2021 m. vasario 18 d. sprendimu pareiškėjo D. G. skundą tenkino ir panaikino Vilniaus PN direktoriaus Įsakymą.

7. Teismas nustatė šias bylai reikšmingas aplinkybes:

7.1. Vilniaus PN veiklos organizavimo skyrius 2020 m. rugpjūčio 28 d. surašė pranešimą „Apie galimą tarnybinį nusižengimą“ (numeris nenurodytas).

7.2. Vilniaus PN 2020 m. rugsėjo 2 d. gavo pareiškėjo tarnybinį pranešimą Nr. 64-2724, kuriame pareiškėjas pateikė savo paaiškinimus dėl galimo tarnybinio nusižengimo ir informavo, jog yra Profesinės sąjungos narys.

7.3. Vilniaus PN veiklos organizavimo skyrius 2020 m. rugsėjo 22 d. sudarė tarnybinio patikrinimo išvadą „Dėl 2-ojo saugumo valdymo skyriaus jaunesniųjų specialistų M. K., G. M., D. G. ir I. C. tarnybinio nusižengimo“ (toliau – ir Išvada), kurioje, be kita ko, nurodyta, jog, atsižvelgiant į tarnybinio tyrimo metu surinktus duomenis, siūloma skirti kiekvienam jaunesniajam specialistui, įskaitant ir pareiškėją, po švelniausią tarnybinę nuobaudą – pastabą.

7.4. Vilniaus PN direktoriaus 2020 m. rugsėjo 23 d. rašte Nr. 9-5519 „Dėl tarnybinių nuobaudų skyrimo profesinės sąjungos nariams, Vilniaus pataisos namų 2-ojo saugumo valdymo skyriaus jaunesniesiems specialistams M. K., G. M. ir D. G.“, adresuotam Profesinei sąjungai, esančiai (duomenys neskelbtini), nurodyta, jog kreipiamasi į Profesinę sąjungą, prašant pateikti

išankstinį jos sutikimą dėl tarnybinės atsakomybės taikymo Vilniaus PN 2-ojo saugumo valdymo skyriaus jaunesniesiems specialistams, tarp kurių yra ir pareiškėjas.

7.5. Vilniaus PN direktorius 2020 m. spalio 14 d. priėmė Įsakymą, kuriuo pareiškėjui skirta tarnybinė nuobauda – pastaba. Įsakyme esantis įrašas patvirtina, jog pareiškėjas su Įsakymu pasirašytinai susipažino ir jį gavo 2020 m. spalio 15 d.

7.6. Pareiškėjas į Profesinę sąjungą buvo priimtas 2018 m. rugpjūčio 16 d. Profesinės sąjungos nutarimu Nr. VA3-10 (18).

8. Teismas aptarė Lietuvos Respublikos vidaus tarnybos statuto (toliau – ir Statutas) 61 straipsnio 5 dalį, Tarnybinių patikrinimų atlikimo, tarnybinių nuobaudų vidaus tarnybos sistemos pareigūnams skyrimo ir panaikinimo tvarkos aprašo, patvirtinto Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministro 2019 m. vasario 12 d. įsakymu Nr. 1V-142, (toliau – ir Tvarkos aprašas) 28 punktą, analizavo Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo praktiką šių teisės normų taikymo aspektu ir nustatė, jog atsakovas, vykdydamas Vilniaus apygardos administracinio teismo 2021 m. sausio 19 d. įpareigojimą pateikti įrodymus, lakoniškai nurodė, kad Raštas Profesinei sąjungai dėl išankstinio sutikimo skirti nuobaudą pareiškėjui buvo siųstas paprastu (neregistruotu) paštu bei nepateikė jokių išsiuntimo faktą patvirtinančių įrodymų. Profesinė sąjunga, vykdydama teismo įpareigojimą, kategoriškai nurodė, kad Rašto ar kitos informacijos apie pareiškėjui pradėtą tarnybinės nuobaudos skyrimo procedūrą negavo, apie Raštą sužinojo tik nuo nagrinėjamos administracinės bylos iškėlimo momento.

9. Aptaręs Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo praktiką dėl įrodinėjimo naštos paskirstymo valstybės tarnybos teisinių santykių srityje, teismas priėjo prie išvados, jog nagrinėjamu atveju būtent atsakovui tenka aplinkybės, kad Raštas Profesinėje sąjungoje buvo gautas, įrodinėjimas. Teismas pažymėjo, kad atsakovas nepasirinko Rašto siųsti registruota pirmenybine ar nepirmenybine siunta, kurios abiem atvejais įteikiamos pasirašytinai ir pasirinkus šį siuntimo būdą yra galimybė matyti siuntos buvimo vietą. Iš byloje esančių įrodymų ir viešai skelbiamos Profesinės sąjungos tinklalapyje www.profsajungos.eu/kontaktai esančios informacijos, teismas nustatė, jog atsakovas turėjo ir galėjo žinoti Profesinės sąjungos elektroninį paštą, kuriuo irgi galėjo siųsti Raštą, taip pat telefonu susisiekti dėl Rašto gavimo patvirtinimo. Teismas priėjo prie išvados, jog atsakovas nebuvo pakankamai atidus ir rūpestingas, veikė savo rizika, pasirinko tokį Rašto siuntimo būdą, kuris apsunkina išsiuntimo faktą bei gavimo ir išsiuntimo datos nustatymą. Teismas pažymėjo, kad Rašte nurodyta jo sudarymo data yra 2020 m. rugsėjo 22 d., o kartu su Raštu pateikti jo sudarymo Detalieji metaduomenys patvirtina, kad Raštas yra sudarytas tik 2020 m. lapkričio 24 d., minėto elektroninio dokumento nuorašo atspausdinimo data taip pat yra 2020 m. lapkričio 24 d. Kadangi kitokias aplinkybes pagrindžiančių duomenų dėl Rašto sukūrimo atsakovas į bylą nepateikė, teismui kilo pagrįstų abejonių dėl Rašto sukūrimo datos.

10. Atsižvelgęs į tai, kad atsakovas neįrodė Rašto išsiuntimo fakto, nenustatęs jokių objektyvių kliūčių, kurios jam būtų sutrukdę kreiptis į Profesinę sąjungą dėl sutikimo skirti pareiškėjui tarnybinę nuobaudą tokiu būdu, kuris nekeltų abejonių dėl informacijos gavimo, teismas nurodė, kad sprendimas turi būti priimtas pareiškėjo naudai ir darė išvadą, kad atsakovas Rašto Profesinei sąjungai neišsiuntė ir tokiu neveikimu pažeidė Įsakymo priėmimo procedūros taisyklės, kurios yra reglamentuotos Statuto 61 straipsnio 5 dalyje ir Tvarkos aprašo 28 punkte. Teismas pripažino, kad Įsakymas dėl tarnybinės nuobaudos skyrimo pareiškėjui yra neteisėtas, kadangi jį priimant buvo pažeistos pagrindinės procedūros, ypač taisyklės, turėjusios užtikrinti objektyvų visų aplinkybių įvertinimą ir sprendimo pagrįstumą (Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo (toliau – ir ABTĮ) 91 str. 3 d.), todėl pareiškėjo skundą tenkino.

III.

11. Atsakovas Vilniaus PN apeliaciniame skunde prašo panaikinti Vilniaus apygardos administracinio teismo 2021 m. vasario 18 d. sprendimą ir priimti naują sprendimą – pareiškėjo D.

G. skundą atmesti. Atsakovas apeliaciniame skunde prašo prie administracinės bylos medžiagos prijungti Vilniaus PN Veiklos organizavimo skyriaus 2021 m. kovo 10 d. tarnybinį pranešimą Nr. 64-606.

12. Atsakovo apeliacinis skundas grindžiamas šiais argumentais:

12.1. Teisės aktai nereglamentuoja privalomos darbdavio ir profesinės sąjungos tarpusavio dalykinio bendravimo (susirašinėjimo) formos (būdo). Pagal Lietuvos Respublikos pašto įstatymo 3 straipsnio 9 dalį, pašto paslauga yra pašto siuntų surinkimas, rūšiavimas, vežimas ir pristatymas, pagal to paties straipsnio 12 dalį, pašto siunta yra adresuota ir išsiųsti paruošta siunta <...> kurią turi pristatyti pašto paslaugos teikėjai. Speciali pašto siunta turi būti suformuota vadovaujantis Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2017 m. birželio 28 d. nutarimu Nr. 519 patvirtintu Procesinių dokumentų civilinėse bylose įteikimo ir pranešimo apie įteiktinus procesinius dokumentus palikimo adresato deklaruotoje gyvenamojoje vietoje tvarkos aprašu, siunčiant procesinius dokumentus. Kitos rūšies dokumentų įteikimo asmens deklaruotu adresu prezumpcijos taikymą įstatymo leidėjas su atitinkamais formaliaisiais reikalavimais nesieja. Kai asmuo dokumentų neatsiima, tai savaime nesuponuoja išvados, jog adresatui dokumentas nebuvo išsiųstas. Besąlygiška prezumpcija, jog Profesinė sąjunga negavo Rašto vien tik tuo pagrindu, kad Profesinė sąjunga neigia Rašto gavimą, galimai pažeistų visuomenės interesą, sudarant precedentą nesąžiningam subjektui piktnaudžiaujant silpnesniosios teisinių santykių šalies padėtimi vengti savo prievolių (pareigų) vykdymo, neigiant atitinkamų kitos šalies siųstų dokumentų gavimą.

12.2. Pats pareiškėjas skunde nurodė, kad Profesinė sąjunga laiškus gauna tiek paprastu, tiek registruotu paštu, be to, atsakovas neturėjo ir neturi jokių duomenų apie Profesinės sąjungos pageidavimą gauti korespondenciją kitokiu būdu, todėl atsakovas, išsiuntęs Raštą Profesinės sąjungos viešai nurodytu adresu paprastu paštu, neturėjo pagrindo pasirinkti kitokią Rašto išsiuntimo būdą.

12.3. Nepagrįstos teismo abejonės dėl Rašto sudarymo datos. Pažymėtina, kad 2020 m. lapkričio 24 d. yra ne dokumento sudarymo data, o elektroninio dokumento nuorašo, pridedamo prie atsakovo atsiliepimo į skundą, atspausdinimo data, kadangi spausdinant elektroninio dokumento nuorašą, dokumentų valdymo informacinė sistema sudaro nuorašo metaduomenis. Teismas, paviršutiniškai išnagrinėjęs bylos medžiagą, neatskyrė Rašto metaduomenų nuo Rašto nuorašo metaduomenų, o iš Rašto metaduomenų yra aiškiai matyti, kad dokumentas yra sudarytas Vilniaus PN 2020 m. rugsėjo 22 d. 16:40:48 val., pasirašiusio asmens elektroninis parašas yra sukurtas 2020 m. rugsėjo 22 d. 16:13:19 val., todėl abejoti dėl Rašto sudarymo datos ir laiko nėra jokie pagrindai. Vadovaujantis ABTĮ 142 straipsnio 3 dalimi, atsižvelgiant į teismo sprendimo turinį, atsakovui iškilo būtinybė įrodyti Rašto sudarymo ir išsiuntimo datą, todėl prie administracinės bylos medžiagos prijungtinis Vilniaus PN Veiklos organizavimo skyriaus 2021 m. kovo 10 d. tarnybinis pranešimas Nr. 64-606.

12.4. Skundžiamas teismo sprendimas yra grindžiamas prielaida, kad atsakovas galimai Profesinei sąjungai Rašto neišsiuntė. Teisės doktrina pažymi, kad pozityvus įrodinėjimo naštos paskirstymo aspektas reiškia proceso šalies pareigą pateikti įrodymus. Pagal ABTĮ 57 straipsnio 4 dalį įrodymus pateikia šalys ir kiti proceso dalyviai, tačiau teismas šalių pateiktais įrodymais nėra ribojamas, ir turi galimybę bylai reikšmingas įrodymus išreikalauti savo iniciatyva. Vadovaujantis ABTĮ 86 straipsnio 2 dalimi, teismas privalėjo sprendimą pagrįsti tik teismo posėdyje ištirtais įrodymais. Sprendimas, priimtas remiantis teismo posėdžio metu neištirtais įrodymais, nėra teisėtas bei pagrįstas, todėl naikintinas.

12.5. Teismas skundžiamame sprendime vadovavosi Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2017 m. sausio 17 d. nutartimi administracinėje byloje Nr. A-187-143/2017, kurios aplinkybės nėra tapačios nagrinėjamam ginčui. Manytina, kad minėta Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo nutartis neturi precedento galios nagrinėjamam ginčui.

13. Pareiškėjas D. G. atsiliepime į apeliacinį skundą prašo jį atmesti. Pareiškėjas atsiliepime į apeliacinį skundą nurodo, kad:

13.1. Atsakovas nepateikė jokių įrodymų, kad Raštas Profesinei sąjungai buvo išsiųstas. Profesinė sąjunga į bylą yra pateikusi paaiškinimus, kokiais būdais pagal nusistovėjusią praktiką komunikuojama su Vilniaus PN, ir nurodžiusi, kad iki tol visus tinkamai siųstus dokumentus buvo gavusi, ir į tuos, į kuriuos reikėjo, laiku atsakydavo. Veikiant pagal nusistovėjusią praktiką, būtų buvę galima nustatyti, kada, kokie dokumentai buvo siųsti ir gauti. Nagrinėjamu atveju nėra jokių įrodymų, kad Vilniaus PN Raštą tikrai išsiuntė. Atsakovas 2021 m. sausio 13 d. paaiškinimuose įrodinėjimo našta dėl Rašto gavimo aplinkybės įrodymo perkėlė pareiškėjui ir Profesinei sąjungai, o pats nepateikė jokių objektyvių įrodymų, kad Raštas pasiekė adresatą.

13.2. Su apeliaciniu skundu yra pateiktas Vilniaus PN Veiklos organizavimo skyriaus 2021 m. kovo 10 d. tarnybinis pranešimas, tačiau šis naujai į apeliacinį procesą teikiamas įrodymas nieko neįrodo. Tai tėra dar vieni subjektyvūs Vilniaus PN darbuotojo teiginiai apie tai, jog Raštas buvo išsiųstas Profesinei sąjungai nurodytu adresu, nepateikiant jokių objektyvių tai patvirtinančių įrodymų. Tarnybiniame pranešime nepatvirtinama, kad Vilniaus PN kažkoku būdu įsitikino, jog Profesinei sąjungai siųstas Raštas adresatą pasiekė.

13.3. Sutiktina su apeliacinio skundo argumentu, jog teisės aktai nereglamentuoja privalomos darbdavio ir profesinės sąjungos tarpusavio dalykinio bendravimo (susirašinėjimo) formos (būdo). Tačiau Profesinė sąjunga teismui paaiškino, jog, pagal nusistovėjusią komunikavimo praktiką, Vilniaus PN niekada Profesinei sąjungai nesiuntė ir nesiunčia elektroninių dokumentų popierine forma laiškais, ir visus elektroninius dokumentus iš atsakovo gauna elektroniniu paštu, į juos taip pat atsako elektroniniu paštu, atsiųsdama elektroninio dokumento kopiją ir pan. Profesinė sąjunga, gavusi tiek Vilniaus PN, tiek bet kurio kito darbdavio prašymą duoti išankstinį sutikimą skirti tarnybinę nuobaudą Profesinės sąjungos nariui, visada elgiasi sąžiningai, atsakingai ir pateikia išankstinį sutikimą / nesutikimą. Pastebėtina, jog šių faktinių aplinkybių atsakovas byloje nėra paneigęs. Atsakovas nėra nurodęs nei vieno kito atvejo, kai dokumentus dėl sutikimo skirti tarnybinę nuobaudą Profesinei sąjungai būtų siuntęs paštu. Taip pat nėra nurodęs faktų, kad Profesinė sąjunga kada nors būtų pasielgusi nesąžiningai ir nebūtų niekaip reagavusi į gautą informaciją apie jos nariui siūlomą tarnybinę nuobaudą. Taigi šioje byloje nebuvo ginčijama, kad atsakovas būtinai turėjo laikytis apibrėžtos bendravimo formos, ar kad atsakovas informaciją išsiuntė neteisingu adresu. Buvo pabrėžiama nusistovėjusi praktika ir atsakovo nerūpestingumas dėl nesuprantamų priežasčių nusprendus tos praktikos nesilaikyti. Pasirinkęs dokumentus siųsti paprastu, o ne registruotu paštu, t. y. net negalėdamas stebėti savo išsiųstos korespondencijos kelio ir jos pristatymo laiko, žinodamas, kad atsakymas iš Profesinės sąjungos turi būti gautas teisės aktuose nustatytais terminais, atsakovas, būdamas rūpestingas ir atsakingas, turėjo kreiptis į Profesinę sąjungą pakartotinai, nesulaukęs per 14 dienų jokio atsakymo, pasiteirauti, ar toks Raštas apskritai yra gautas. Todėl apeliaciniame skunde visiškai nepagrįstai teigiama, jog teismo sprendime yra formuluojama besąlygiška prezumpcija, jog Profesinė sąjunga nebuvo gavusi Rašto vien tik tuo pagrindu, kad Profesinė sąjunga neigia šio Rašto gavimą. Tokia prezumpcija formuluojama ne dėl Profesinės sąjungos neigimo, o dėl to, kad nėra objektyviais įrodymais įrodytas Rašto išsiuntimo faktas.

13.4. Tarnybinės nuobaudos paskyrimas iš anksto negavus profesinės sąjungos sutikimo yra esminis procedūrinis pažeidimas, kuris yra pakankamas pagrindas paskirtai nuobaudai panaikinti (Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo išplėstinės teisėjų kolegijos 2004 m. balandžio 13 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A⁵⁷⁵-170/2004).

Teisėjų kolegija

k o n s t a t u o j a:

IV.

14. Nagrinėjamoje byloje kilo ginčas dėl Vilniaus pataisos namų direktoriaus 2020 m. spalio 14 d. įsakymo Nr. 4-382, kuriuo pareiškėjui D. G. buvo paskirta tarnybinė nuobauda – pastaba, pagrįstumo ir teisėtumo.

15. Pirmosios instancijos teismas, išnagrinėjęs pareiškėjo skundo argumentus, atsakovo atsikirtimus į skundą, įvertinęs byloje surinktus įrodymus, pareiškėjo skundą tenkino, nes konstatavo, kad priimant Įsakymą dėl tarnybinės nuobaudos paskyrimo, negavus Profesinės sąjungos sutikimo jos skirti, buvo pažeistos pagrindinės procedūros, ypač taisyklės, turėjusios užtikrinti objektyvų visų aplinkybių įvertinimą ir sprendimo pagrįstumą.

16. Atsakovas su tokiu pirmosios instancijos teismo sprendimu nesutinka ir apeliaciniame skunde teigia, jog teismo sprendimas grindžiamas prielaida, jog atsakovas Profesinei sąjungai Rašto neišsiuntė. Atsakovas laikosi pozicijos, jog besąlygiška prezumpcija, kad Profesinė sąjunga nebuvo gavusi Rašto vien tik tuo pagrindu, jog ji neigia Rašto gavimą, galimai pažeistų visuomenės interesą, sudarant precedentą nesąžiningam subjektui piktnaudžiaujant silpnesniosios teisinių santykių šalies padėtimi vengti savo prievolių (pareigų) vykdymo, neigiant atitinkamų kitos šalies siųstų dokumentų gavimą.

17. Teisėjų kolegija pažymi, kad ABTĮ 140 straipsnio 1 dalyje nustatyta, jog teismas, apeliacine tvarka nagrinėdamas bylą, patikrina pirmosios instancijos teismo sprendimo pagrįstumą ir teisėtumą, neperžengdamas apeliacinio skundo ribų. To paties straipsnio 2 dalyje nustatyta, kad teismas peržengia apeliacinio skundo ribas, kai to reikalauja viešasis interesas arba kai neperžengus apeliacinio skundo ribų būtų reikšmingai pažeistos valstybės, savivaldybės ir asmenų teisės bei įstatymų saugomi interesai. Teismas taip pat patikrina, ar nėra šio įstatymo 146 straipsnio 2 dalyje nurodytų sprendimo negaliojimo pagrindų. Atsižvelgusi į minėtas nuostatas bei byloje nenustačiusi sprendimo negaliojimo pagrindų bei aplinkybių, dėl kurių turėtų būti peržengtos apeliacinio skundo ribos, teisėjų kolegija šią bylą apeliacine tvarka nagrinėja ir pirmosios instancijos teismo sprendimo pagrįstumą ir teisėtumą tikrina neperžengdama atsakovo apeliacinio skundo ribų.

18. Teisėjų kolegija, vertindama atsakovo kartu su apeliaciniu skunde pateiktą Vilniaus PN Veiklos organizavimo skyriaus 2021 m. kovo 10 d. tarnybinį pranešimą Nr. 64-606, pažymi, jog ABTĮ 142 straipsnio 3 dalyje, be kita ko, įtvirtinta, kad nauji įrodymai, kurie nebuvo pateikti pirmosios instancijos teisme, tiriami tik tuo atveju, jeigu teismas pripažįsta pagrįstomis priežastis, dėl kurių tai nebuvo padaryta anksčiau, arba kai naujų įrodymų pateikimo būtinybė iškilo vėliau. Atitinkamai, teisėjų kolegija, vadovaudamasi ABTĮ 142 straipsnio 3 dalimi, atsižvelgusi į atsakovo nurodytą priežastį (būtinybė paneigti pirmosios instancijos teismui kilusias abejones dėl Rašto sudarymo ir išsiuntimo datos) bei pirmosios instancijos teismo motyvus, prideda prie administracinės bylos atsakovo pateiktą Vilniaus PN Veiklos organizavimo skyriaus 2021 m. kovo 10 d. tarnybinį pranešimą Nr. 64-606.

19. Statuto 61 straipsnio 5 dalyje įtvirtinta, jog skiriant tarnybines nuobaudas pareigūnams profesinių sąjungų nariams, išskyrus tarnybinę nuobaudą – atleidimą iš vidaus tarnybos, reikalingas išankstinis profesinės sąjungos renkamojo organo sutikimas.

20. Tvarcos aprašo 28 punkte nustatyta, jog vadovas, priėmęs sprendimą dėl tarnybinės atsakomybės taikymo, ne vėliau kaip kitą darbo dieną kreipiasi į profesinės sąjungos renkamąjį organą sutikimo Statuto 61 straipsnio 5 dalyje nustatytu atveju. Profesinės sąjungos renkamas organas per 14 dienų nuo šio kreipimosi dienos privalo nuspręsti, ar patenkinamas toks prašymas, ir atsakyti raštu. Jeigu per šį laikotarpį profesinės sąjungos renkamas organas nepateikia atsakymo, vadovas turi teisę skirti tarnybinę nuobaudą. Jeigu per šį laikotarpį gaunamas profesinės sąjungos nesutikimas skirti tarnybinę nuobaudą, tarnybinė nuobauda neskiriama, o profesinės sąjungos nesutikimas skirti tarnybinę nuobaudą gali būti skundžiamas administraciniam teismui ABTĮ nustatyta tvarka.

21. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo praktikoje ne kartą konstatuota, jog statutiniam pareigūnui esant profesinės sąjungos nariu, kreipimasis į profesinę sąjungą dėl sutikimo skirti tarnybinę nuobaudą gavimo prieš ją skiriant, yra viena iš privalomų procedūrų. Vienas iš

pagrindinių tarnybinės nuobaudos vidaus tarnybos pareigūnui teisėtumo elementų yra tokių nuobaudų paskyrimą reglamentuojančių teisės aktų nustatytos procedūros laikymasis, todėl sprendžiant dėl nuobaudos pareigūnui skyrimo, būtina vadovautis Statuto ir Tvarkos aprašo normomis, taip pat ir tomis normomis, kuriomis yra reglamentuojama nagrinėjamai bylai aktuali situacija, kai tarnybinė nuobauda skiriama pareigūnui, kuris yra profesinės sąjungos narys.

22. Byloje nustatyta ir ginčo dėl to nėra, kad pareiškėjas yra Profesinės sąjungos narys. Vilniaus PN direktorius Raštu, adresuotu Profesinei sąjungai, esančiai (duomenys neskelbtini), kreipėsi į Profesinę sąjungą, prašydamas pateikti išankstinį jos sutikimą dėl tarnybinės atsakomybės taikymo Vilniaus PN 2-ojo saugumo valdymo skyriaus jaunesniesiems specialistams, tarp kurių yra ir pareiškėjas. Negavęs Profesinės sąjungos sutikimo, Vilniaus PN direktorius 2020 m. spalio 14 d. Įsakymu pareiškėjui paskyrė tarnybinę nuobaudą – pastabą.

23. Vertindama atsakovo apeliacinio skundo argumentus, susijusius su Rašto sudarymu ir išsiuntimu, teisėjų kolegija pažymi, jog pagal ABTĮ 56 straipsnio 1 dalį, įrodymai administracinėje byloje yra visi faktiniai duomenys, kurie priimti bylą nagrinėjančio teismo ir kuriais remdamasis teismas įstatymų nustatyta tvarka konstatuoja, kad yra aplinkybių, pagrindžiančių proceso šalių reikalavimus bei atsikirtimus, ir kitokių aplinkybių, turinčių reikšmės bylai teisingai išspręsti, arba kad jų nėra. Jokie įrodymai teismui neturi iš anksto nustatytos galios. Teismas įvertina įrodymus pagal vidinį savo įsitikinimą, pagrįstą visapusišku, išsamiu ir objektyviu bylos aplinkybių viseto išnagrinėjimu, vadovaudamasis įstatymu, taip pat teisingumo ir protingumo kriterijais (ABTĮ 56 str. 7 d.). Taigi, konstatuoti tam tikro fakto buvimą ar nebuvimą galima tik remiantis byloje surinktų įrodymų visuma, o ne atskirais įrodymais. Nustatant teisiškai reikšmingas aplinkybes turi būti įvertintas surinktų įrodymų pakankamumas, jų nuoseklumas, galimi jų prieštaravimai, logiškumas, atitinkamų duomenų nurodymo aplinkybės, įrodymų šaltinių patikimumas. Iš ABTĮ 57 straipsnio 7 dalies taip pat seka, kad įrodymų vertinimas, kaip objektyvios tiesos nustatymo procesas, grindžiamas subjektyviu faktoriumi – vidiniu įsitikinimu. Vidinis įsitikinimas – tai ne išankstinis įsitikinimas, nuojauta, o įrodymais pagrįsta išvada, kuri padaroma iš surinktų įrodymų, kada išnagrinėjami reikšmingi faktai, iškeliamos ir ištiriamos galimos versijos, įvertinami kiekvienas įrodymas atskirai ir jų visuma.

24. Apeliacinės instancijos teismo teisėjų kolegija, patikrinusi bylą teisės taikymo ir įrodymų vertinimo aspektu, atsižvelgusi į byloje esančių duomenų visumą, sutinka su pirmosios instancijos teismo išvada, jog atsakovas nebuvo pakankamai atidus ir rūpestingas, veikė savo rizika, pasirinko tokį Rašto siuntimo būdą (paprastu paštu), kuris apsunkina išsiuntimo fakto bei gavimo ir išsiuntimo datos nustatymą. Nagrinėjamu atveju atsakovas, negavęs Profesinės sąjungos atsakymo dėl tarnybinės nuobaudos skyrimo pareiškėjui, nesiėmė kitų priemonių sutikimui gauti, t. y. pakartotinai dėl sutikimo dėl tarnybinės nuobaudos skyrimo pareiškėjui nesikreipė, nesusisiekė dėl Rašto gavimo patvirtinimo (Profesinės sąjungos kontaktiniu telefono numeriu), nesinaudojo tiek įprastomis registruoto pašto paslaugomis, tiek galimybe į Profesinę sąjungą kreiptis elektroniniu paštu. Į bylą papildomai pateikti įrodymai neišskleidė ir abejonių dėl Rašto sudarymo datos (apeliaciniame skunde dėstomos aplinkybės, susijusios su Išvados (2020 m. rugsėjo 22 d.) pasirašymu). Taigi pripažintina, kad Vilniaus PN, kaip darbdavys, tinkamai privalomų tarnybinės nuobaudos skyrimo procedūrų nevykdė. Pirmosios instancijos teismas teisingai vertino situaciją silpnesniosios ginčo šalies naudai ir pagrįstai sprendė, kad tai yra pagrindas Įsakymą pripažinti neteisėtu ir panaikinti.

25. Teisėjų kolegija nepagrįstu laiko atsakovo apeliacinio skundo argumentą, jog pirmosios instancijos teismas netinkamai taikė ankstesnę administracinių teismo praktiką (Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2017 m. sausio 17 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A-187-143/2017). Aptariamoje nutartyje, nors ir nesant išnagrinėtos bylos ir nagrinėjamos bylos faktinių aplinkybių sutapties, buvo išaiškintos ir šiai bylai aktualios Statuto ir Tvarkos aprašo normos sisteminiu teisės aiškinimo būdu, be kita ko, konstatuojant, kad pažeidus Aprašo 29 punkte (ginčui aktualus analogiškas teisinis reglamentavimas įtvirtintas Tvarkos aprašo 28 p.) nustatytą profesinės

sajungos nario patraukimo tarnybinėn atsakomybėn procedūrą, toks pažeidimas pripažintinas esminiu procedūrinu pažeidimu, kuris ABTĮ 89 straipsnio 1 dalies 3 punkto (ginčui aktualus analogiškas teisinis reglamentavimas įtvirtintas ABTĮ 91 str. 1 d. 3 p.) taikymo požiūriu yra pakankamas pagrindas teismui pripažinti tokiu būdu priimtą administracinį sprendimą neteisėtu ir jį panaikinti. Tokios pozicijos t. y. kad nesikreipimas į Profesinę sąjungą dėl sutikimo skirti tarnybinių nuobaudą pripažintinas esminiu pažeidimu, laikomasi ir vėlesnėje Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo praktikoje (žr. pvz., 2017 m. gegužės 15 d. nutartį administracinėje byloje Nr. A-502-552/2017; 2019 m. kovo 13 d. nutartį administracinėje byloje Nr. eA-3636-556/2019; 2020 m. balandžio 29 d. nutartį administracinėje byloje Nr. eA-712-556/2020). Teisėjų kolegija pažymi, kad skundžiamo pirmosios instancijos teismo sprendimo rezultatą apsprendžia ne skirtingas proceso ar materialiosios teisės normų aiškinimas ar taikymas, o byloje pateiktų įrodymų visumos vertinimas, kuris, kaip jau buvo minėta, atliktas nepažeidžiant įrodymų vertinimo taisyklių.

26. Atsižvelgdama į tai, kas išdėstyta, teisėjų kolegija konstatuoja, kad pirmosios instancijos teismas išsamiai ištyrė visas bylos aplinkybes, teisingai pritaikė ginčo santykius reglamentuojančias teisės normas, nenukrypo nuo Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo praktikos ir priėmė pagrįstą bei teisingą procesinį sprendimą, kurio naikinti atsakovo apeliaciniame skunde nurodytais argumentais nėra pagrindo, todėl atsakovo apeliacinis skundas atmetamas, o pirmosios instancijos teismo sprendimas paliekamas nepakeistas.

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo 144 straipsnio 1 dalies 1 punktu, teisėjų kolegija

n u t a r i a:

Atsakovo Vilniaus pataisos namų apeliacinį skundą atmesti.

Vilniaus apygardos administracinio teismo 2021 m. vasario 18 d. sprendimą palikti nepakeistą.

Nutartis neskundžiama.

Teisėjai

Laimutis Alechnavičius

Ramūnas Gadliauskas

Dalia Višinskienė